

Sant Pere i Santa Creu de Rodes TREASURE HUNT al Cap de Creus

Educació Secundària Obligatòria

MATERIAL PER PREPARAR LA VISITA

On és Sant Pere de Rodes?

El **Conjunt Monumental de Sant Pere de Rodes** s'alça al mig del Parc Natural del Cap de Creus, a la muntanya de Verdera. Aquesta muntanya s'eleva 670 metres per damunt del nivell del mar i és el punt més alt de la península del Cap de Creus, el darrer contrafort dels Pirineus abans de que s'enfonsin al mar pel seu punt més oriental.

La serralada es va formar fa més de 400 milions d'anys pel xoc de dues plaques continentals. La muntanya compta amb una riquesa geològica excepcional i ofereix la col·lecció més completa de roques i minerals metamòrfics de Catalunya

Sembla que la muntanya de Verdera té aquest nom ja que antigament era molt verda. Estava coberta de boscos molt densos d'alzinars i suredes, sovint impenetrables, com una veritable selva. Noms com els de les poblacions del Port de la Selva o Selva de Mar, ens recorden, també, el passat selvàtic de la vegetació d'aquesta zona.

Amb el pas dels segles l'acció de la humanitat va fer que els boscos es substituïssin per conreus, olivars i vinyes que, en quedar abandonats, han donat pas a una vegetació típicament mediterrània de garrigues, brolles i petits bosquets d'alzines.

Què és?

Sant Pere de Rodes forma part d'un Conjunt Monumental integrat també pel castell de Verdera i l'antic poble medieval de Santa Creu de Rodes. En aquest espai es reuneixen tres elements que representen els puntals de la societat feudal: les persones que resen, al monestir de Sant Pere de Rodes; les persones que produeixen, al poblat de Santa Creu, i les persones que lluiten, al castell de Verdera.

El centre del conjunt és el monestir de sant Pere, que va esdevenir el monestir més important del comtat d'Empúries tant pel paper rellevant dels seus abats com per ser un important centre de pelegrinatge gràcies a les relíquies que custodiava.

Entre els seus dominis hi havia Santa Creu de Rodes, un poble dedicat fonamentalment al comerç i la producció artesana que atenia les necessitats del monestir. Gràcies als pelegrinatges, entre els segles XII i XIV va gaudir d'una gran prosperitat, fins a arribar a tenir uns 250 habitants.

La seguretat del conjunt depenia del castell de Sant Salvador de Verdera, que simbolitza els aspectes guerrers de la societat feudal. El castell havia estat donat al monestir pel comtat d'Empúries, però el seu valor estratègic, dominant el cap de Creus, va fer que el comtat intentés recuperar-lo, cosa que va provocar continus enfrontaments amb els abats.

Què farem?

L'objectiu de l'activitat és la descoberta del Conjunt Monumental de Sant Pere de Rodes i de la realitat social de l'Edat Mitjana a través d'un joc d'enigmes que els portarà a la troballa d'un tresor.

Caldrà que l'alumnat recorri diferents indrets de la muntanya per a descobrir l'empremta que hi ha deixat la vida feudal i, ja sigui individualment o com a integrants del grup, col·laborin entre ells i elles per poder assolir l'objectiu final.

L'acció es situa al mes d'abril de 1409. Al cap de pocs dies, el 3 de maig de 1409 se celebrarà l'Any Sant al monestir. Aquest any, els monjos de Sant Pere de Rodes han aconseguit una relíquia preciosa, el queixal de sant Valeri. Ja han anunciat als quatre vents la presència d'aquesta relíquia, milers de pelegrins i pelegrines aniran fins al monestir per venerar-la... Però la relíquia ha desaparegut i caldrà tot l'enginy del grup per a poder-la trobar.

Abans de la visita:

Recomanem introduir l'activitat a l'alumnat, explicant-los què faran. Es pot visionar el vídeo [Conjunt Monumental de Sant Pere de Rodes](https://www.youtube.com/watch?v=9XR0rVYrla0) que mostra l'emplaçament dels tres elements del Conjunt Monumental i que ajudarà a motivar-los de cara a la visita (2 min de durada):

<https://www.youtube.com/watch?v=9XR0rVYrla0>

Creació d'equips:

Caldrà conformar els equips amb els que es realitzarà l'activitat. Cada grup classe es dividirà en 5 equips, es recomana que sigui la persona docent qui creï els equips amb la voluntat de que predomini la diversitat:

- Equip Querroig
- Equip Muntanya Negra
- Equip La Roca
- Equip Verdera
- Equip Puig Vaquer

Després de la visita

Esperem que us ho passeu molt bé visitant el monestir de Sant Pere de Rodes! Us donem algunes idees per treballar a l'aula i reforçar tot el que heu après durant la vostra visita:

On és la memòria de les dones?

Aquesta proposta permetrà treballar la visibilitat de les dones en el relat històric.

L'objectiu de l'activitat és que l'alumnat tingui una visió crítica envers el relat històric i percebi les diferències de visibilitat entre sexes.

Nivell 1: *La història que s'ha escrit*

En un primer moment el treball serà individual, demanant a l'alumnat que faci una cerca molt bàsica al seu llibre de text o a un cercador d'internet en cas de no tenir llibre.

Primerament caldrà que agafi el seu llibre i compti les imatges de personatges masculins i femenins històrics que hi apareixen. Només es podran comptar les imatges d'aquells personatges amb nom propi, no valdran les imatges on la persona representada és anònima.

És probable que hi hagi llibres de text on no hi apareix cap personatge femení històric, però no representa cap problema. L'objectiu de l'activitat és que l'alumnat prengui consciència de la desproporció que hi ha entre un sexe i l'altre.

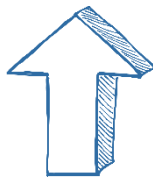
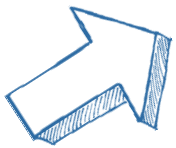
Nivell 2: Som crítics amb la història que surt als llibres?

Un cop feta la cerca individual es passarà a treballar per grups. S'utilitzaran els mateixos equips emprats a la sortida per tal de poder agilitzar les dinàmiques i fer-les més participatives.

Primerament caldrà que els diferents components de l'equip comparteixin els resultats de la cerca individual que han fet i els discuteixin per tal de potenciar el sentit crític de l'activitat.

Es poden facilitar als equips les preguntes següents, tot i que el més recomanable és que el debat flueixi espontàniament entre els integrants:

- Per cada personatge masculí, quants de femenins heu trobat?
- N'hi ha que siguin mares/filles/mullers d'algun personatge històric? Quantes n'hi ha que sí i quantes hi apareixen per mèrits propis?
- Heu trobat al llibre personatges històrics femenins d'altres cultures i civilitzacions? I de masculins?
- Perquè creieu que el relat històric invisibilitza els personatges femenins?
- Creieu que la història canviaria si es posés el focus en les dones?

Nivell 3: recuperem l'altra meitat de la història

Mantenint els mateixos equips, l'alumnat escollirà un personatge històric femení, en realitzarà una cerca i l'exposarà davant de la resta de grup-classe.

Es pot escollir algun personatge femení dels que hagin aparegut al llibre de text, algun que hagi despertat l'interès de l'alumnat o bé es poden utilitzar les següents bases de dades de biografies femenines:

L'editorial Santillana posa a disposició de les persones docents una sèrie de materials per a la coeducació. Compten amb una base de dades de biografies femenines obert a tothom:

<http://mujeresprotagonistas.santillana.com/vidas-de-mujeres/>

La Generalitat de Catalunya, el Consell de Mallorca i la Xarxa Vives d'Universitats, han realitzat una recopilació de biografies de personatges històrics femenins dels territoris de parla catalana.

Aquest diccionari d'accés obert és especialment interessant ja que no només inclou personatges històrics (dones rellevants en el camp de la política, economia, ciència, arts, etc.) sinó també dones de l'àmbit de la microhistòria (mercaderes, pageses, mestresses de casa, etc.)

<http://www.dbd.cat/>

Un cop realitzada l'exposició, es pot encetar un debat a nivell col·lectiu en el que el grup-classe reflexioni i discuteixi els resultats de l'activitat.

Ens agradaria molt rebre un retorn d'aquestes activitats, així que us agrairem que ens expliqueu com ha anat l'activitat i els resultats que heu obtingut!